

**Ullensvang
kommune**

Ullensvang kommune si vilkårsliste ved revisjon av konsesjonsvilkår for Røldal-Suldal-reguleringa

Ullensvang kommune er opptatt av at når det skal setjast vilkår for minst 30 nye år, så må kunnskapen vere oppdatert og grundig for at vilkåra skal vere best mogleg tilpassa dei overordna omsyna som skal varetakast. Staten må sikre at nokon av dei store naturinngrepa som tida for lengst har løpt frå, og som i dag framstår heilt uakseptable, vert fjerna.

Revisjonen av konsesjonsvilkåra skal sikre meir miljøtilpassa vilkår for gjeldande regulering. Vilkåra må vere basert på moderne, berekraftige miljø- og naturomsyn. Det er viktig at O/U-søknaden, og utfallet av denne, ikkje aukar den samla belastninga lokalt – eller regionalt – ytterlegare.

Kravlista under er ei samanfatting av krav og vilkår frå Ullensvang kommune, samt ei vidareføring av krav framsatt av tidlegare Odda kommune

Krav om tiltak som inneber magasinrestriksjonar og/eller vasslepp:

- Krav om minstevassføring i alle bekker og elver.
- Kommunen krev at manøvreringsregima i reguleringsmagasin vert oppdatert til moderne natur- og miljøkrav. Desse må vere slik at erosjonsskader vert redusert.
- Slepp av vatn i Novlefoss av omsyn til oppleving og turisme, spesielt med tanke på planlagt ny tunnel på E134 mellom Hesjabakk og Liamyrane. Dette vil føre til at Novlefoss blir eit markert innslag i landskapsbiletet når ein reiser austover. Det er viktig at dei fossane som er synlege frå der folk ferdast eller bur får ei minstevassføring som gjer at dei framstår som fossar og ikkje berre sildrebekkar.
- Vurdere dagens manøvreringsbestemmingar for Valldalsmagasinet i forhold til oppdaterte klimaprognosar med påslag og tilhøyrande flomberekningar for å optimalisere flaumsikring frå Valldalen til Brattlandsdalen.
- Krav om innføring av fyllingsbestemmingar for Røldalsvatnet, som gjer det meir forutsigbart å legge til rette for friluftstilbod/næring både for turistar

og lokalbefolkning. Det må setjast krav om eit vassnivå på rundt kote 379 m.o.h. i tidsrommet 15.mai til 15.november. Omsyn til flaumsikring må likevel vere ein viktig del av vurderinga.

- Minstevassføring i Brattlandsdalåna – spesielt for å sikre betre gyteforhald for storaurestamma i Suldalsvatnet.
- Ein må innføre tiltak som reduserer ulempene med frostrøyk

Næringsfond

Stortinget har pålagt NVE å vurdere næringsfond. Inngrepa RSK medfører er uakseptable i dag. Inngrepa ville ikkje blitt godkjent. Grunnlaget for næringsfond er at det skal vere store inngrep. Den terskelen er overtrådt med svært god margin. Det er få, om nokon, kraftanlegg som har så store natur og miljøkonsekvensar som RSK. Basert på samanliknbare anlegg, er Ullensvang kommune komen fram til at eitt næringsfond må ha ein eingongssum på 250 millionar kroner. Fortrinnsvis ønsker vi årlege utbetalingar.

Eigarskap

Eigarane av kraftverk kjem i dag stadig betre ut økonomisk sett. Vertskommunane opplever stadig oppattakande trugsmål mot å få sin andel av verdiskapinga. Eigarkommunar opplever ikkje desse trugsmåla og får behalde aukande verdiskaping frå kraftanlegg. Sidan det jamnleg vert framsett trugsmål mot vertskommunane sin andel av verdiskapinga (som t.d. Sanderudutvalet), vil det tryggaste for vertskommunane til RSK vere å få ein andel av eigarskapen. Det ville i motsetnad til andre høve, sikre at vertskommunane også i framtida kan vere rimeleg trygge på å få ein andel av verdiskapinga lokalt

Krav om fond og andre utbetalingar:

- Årlege utbetaling på 200.000 kr, som skal gå til tilrettelegging for det enkle friluftslivet i nedslagsfeltet. Summen skal indeksjusterast kvart år med utgangspunkt i 2019.
- Økonomisk bidrag til større tiltak for villrein, som må gjennomførast på tvers av konsesjonsområder ved å sjå alle revisjonssaker som rører ved villreinområda i samanheng.
- Oppretting av villreinfond for Hardangervidda villreinområde og Setesdal-Ryfylke villreinområde.
- Røldal Fiskefond vart oppretta som ein del av konsesjonsvedtaket i 1962. Det vart då innbetalt ein eingangssum. Regulanten må påleggjast årlege innbetalingar til dette fondet på kr 50 000. Summen skal indeksjusterast kvart år med utgangspunkt i 2019.

Krav om vegar, båtutsett o.l.

- Regulanten må sikre permanent tilgang til Valldalen og Hardangervidda heile året, slik at lokalbefolkning, og oppsitjarar, kan nytte Valldalen som forutsett. Ullensvang kommune krev at det i vilkårskonsesjonen kjem pålegg om merking på is, eller andre trasear, for å leggje til rette for vinterferdsel i Valldalen og vidare innover Hardangervidda.
- Staten må pålegge regulanten å ta fullt ansvar for Valldalsvegen. (Kommunen overtok dette ansvaret i 1968 under føresetnad av heimfall, og vart av den grunn kun tilkjent eingongsutbetaling på kr. 100.000,-). Denne uretten må rettast opp. Ullensvang kommune krev at det fulle og heile ansvaret for Valldalsvegen vert overført til konsesjonæren, og at denne i framtida følgjer konsesjonen. Dette må tydeleggjerast ved at dette vert inkludert i konsesjonsvedtaket.
- Vegene i Valldalen går gjennom rasutsett område, særleg om vinteren. Regulanten må rassikre vegen.
- Fungerande båtutsett må etablerast i alle reguleringsmagasin. I dei større reguleringsmagasina (Valldalen og Røldalsvatnet) må ein etablere fleire funksjonelle båtutsett, som er fordelt rundt vatna. Båtutsett i Røldalsvatnet er plassert i rasfarleg område.

Fisk i reguleringsmagasin

- Utarbeida ein revidert plan for å optimalisere fiskeforvaltninga i heile konsesjonsområdet, med spesiell vekt på dei vatna som er økologisk mest gunstige, eller som har størst friluftsinnteresser. Planen må også ha fokus på å unngå spreiding av bekkerøye og ørekyt. Ein må kome med tiltak for å hindre spreiding av ørekyte frå Votna til Storelva/Røldalsvatnet.
- Norconsult føreslår å endre på utsettingsregimet av fisk i fleire av magasinane. Det er fisk i alle reguleringsmagasinane til RSK innanfor Ullensvang kommune (ref. Røldal fjellstyre). Det er ikkje gjort vurderingar av fiskeutsetting i magasin der Hydro ikkje har hatt pålegg om dette. Ullensvang kommune krev at det vert gjort nye vurderingar av pålegg av fiskeutsettingar, i samarbeid med Statsforvaltaren og lokale brukarinteresser.
- I Røldalsvatnet er terskelen oppstrøms flomløpet ikkje tilpassa oppstrøms fiskevandring. Denne må forbetrast for å mogleggjere fiskevandring

Villrein:

Ullensvang kommune krev at kunnskapsgrunnlaget for villrein må styrkjast, både for Hardangervidda- og Setesdal-Ryfylke villreinområde. Ullensvang kommune viser her til brev innsendt 9. juli, samt fråsegner frå Villreinnemnda for Hardangervidda, Villreinnemnda for Setesdalen-Ryfylke, Statsforvalteren i

Vestland, Statsforvaltaren i Rogaland, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Statsforvalteren i Agder.

Ullensvang kommune støttar, og opprettheld, alle krav om tilleggsutgreiingar som framkjem av desse fråsegnene. Tiltak som kan betre trekkvegane, og redusere den samla belastninga for villrein, må ha høg prioritet i revisjonen av Røldal-Suldal-reguleringa. Til dømes må ein vurdere kva effekt etablering av ein villreinterskel i Votna kan ha.

Ullensvang kommune viser spesielt til Norconsult si tilråding om å regulere ferdsel ved å etablere eit samarbeid mellom forvaltning, fjellstyre, DNT med fleire. Dette for å øke trekkaktiviteten til reinsdyra. Anleggsvegane til Kaldevatnet og Middyrvatna er allereie stengt med bom, og har vore dette sidan anlegga opna. Dette gjer at det er særst lite motorisert ferdsel ein kan regulere på desse vegane. Ein må dermed finne andre tiltak.

Det må påleggast konsesjonær innbetaling til villreinfond etter etablert praksis. Etablering av fond kan ikkje vere eit argument for å ikkje pålegge konsesjonær å utføre avbøtande tiltak der ein sjølv er ein klar problemeigar.

Kulturminne:

- Ullensvang kommune krev eit betre kunnskapsgrunnlag. Fagrapporten gjev ei oversikt over utførte kulturminneregistreringar og kjende kulturminner pr. mars 2019 i utgreiingsområdet. I rapporten er det ikkje vurdert avbøtande tiltak for konkrete lokalitetar. Det må gjennomførast feltundersøkingar dersom dette viser seg å vere naudsynt for å ha tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag.
- Følgje opp eventuelle forslag til avbøtande tiltak for kulturminner, t.d. som følgje av skade på kulturminner i erosjonssonar.

Landskap, friluftsliv og reiseliv:

- Rydding av gammalt skrot/bos. Norconsult viser til at det ligg skrot, bos og andre restar etter anleggsverksemd fleire stadar. Dette skal ryddast så raskt som råd.
- Regulanter må etablere fleire kulvertar, og/eller ein tappetunnel, i dei indre delane av Valldalsmagasinet for å avbøte på problema som oppstår på isen når magasinet ligg rundt kote 700.
- Dei seinare åra er det etablert seg noko grasvegetasjon i den øvre delen av reguleringssona i Valldalsmagasinet. Dette dempar dei visuelle ulempene ved reguleringa. Denne vegetasjonsetableringa må få halde fram.
- I Røldalsvatnet vil ei fordeling av vatnet som i dag går i kanalen, mellom kanalen og det naturlege elveleiet, gje positive verknadar for landskapet

Landbruk:

- Landbrukskulturen i Røldal, og spesielt Valldalen, vart særst hardt ramma av vasskraftutbyggingane. Mange hundre dekar innmark gjekk tapt i Valldalen. Regulanten bør kartleggje om ein kan bruke overskotsmassar, frå nye, eller eldre anleggsvirksomheit til å opparbeide nytt jordbruksareal. Regulanten bør bidra med gjennomføringsbidrag til eventuelle tiltak.

Øvrige krav om tiltak:

- Gjennomføre undersøkingar (innhente kunnskap) om dagens miljøtilstand i Novlefoss.
- Overvake vasskvaliteten nedstraums eksisterande steintippar og om naudsynt gjennomføre tiltak for å motverke forureining.
- Kartlegge og vurdere avbøtande tiltak mot erosjonsproblem og forringe landskapsbiletet i konsesjonsområdet.
- Ullensvang kommune krev at det vert gjennomført tiltak for vegskråningar og tippar som ikkje er plastra/dekka til.
- Erosjonsskadar og massar frå inntaksbasseng og tunneler skal arronderast og istandsettast.

